

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

از شور عاشورا تا پیامهای حسینی

نویسنده:

عبدالحمید عارفیان

ناشر چاپی:

مجله کوثر

فهرست

۵	فهرست
۶	از شور عاشورا تا پیامهای حسینی
۶	مشخصات کتاب
۶	مقدمه
۷	توحید حسینی
۷	اخلاص حسینی
۸	اخلاص یاران
۸	پاسداری از ولایت الهی
۸	پاورقی

از شور عاشورا تا پیامهای حسینی

مشخصات کتاب

عنوان: از شور عاشورا تا پیام های حسینی

پدیدآورندگان: امام سوم حسین بن علی (ع) (توصیف گر)

عبدالحمید عارفیان (پدیدآور)

ناشر: نشریه کوثر، شماره ۵۲، زمستان ۱۳۸۱

نوع: متن

جنس: مقاله

الکترونیکی

زبان: فارسی

توصیفگر: اخلاص

توحید [۲]

قیام عاشورا

مقدمه

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم: «مکتوب عن یمین العرش انّ الحسین مصباح الهدی و سفینه النجاه» [۱]. همره هر موج خونس، گوهری ممتاز دارد کربلا در سینه اش پنهان هزاران راز دارد عبارت حماسه و شور حسینی، به طور مکرر در میان مردم ما به کار رفته است و تحقق آن، که مربوط به جنبه عاطفی و احساسی «عاشقان حسینی» است تأثیرات فراوان داشته و شاید از کمترین عامل مؤثر (شور و احساسات) بیشترین تأثیر (ایجاد و حفظ ایمان و افزایش آن) را داشته ایم. مگر نه این است که دین انبوهی از مردم ما در ایام محرم و یا عاشورا زنده یا زنده تر می شود و باعث حفظ و افزایش ایمان آنها است. آیا این واقعیت تاریخی که جرقه و شروع انقلاب و اعلان براءت از حکومت ظلم و فساد شاهنشاهی از محرم ۴۱ شروع شد، قابل انکار است؟ و یا این که مؤثرترین و پیروزمندترین عملیات های نظامی در دوران جنگ هشت ساله با سینه زنی ها و رمز یا حسین علیه السلام و شروع شده است... و این که تأثیر گذاری فراوان و نهفته و قابل هدایت و جهت دهی (تأکید بر شعور حسینی) موجب شد که سیاست دشمنان دین بر کم رنگ و بی محتوا کردن و در برخی مواقع، بر نابودی شور و حماسه و عزاداری سالار شهیدان دچار شکست شود. حال از خود می پرسیم: وقتی این واقعیت (حماسه حسینی) که نه تمام دین و بلکه جزئی اندک از دین است، می تواند تأثیری چنین شگرف در زندگی فردی و اجتماعی بگذارد؟ «شعور حسینی» که مجموعه ای از اعتقادات راستین و حقیقی و رفتارهای فردی و اجتماعی مناسب با آن افکار است، چه تأثیری بس شگرف تر و مؤثرتر در حوزه زندگی خواهد گذاشت؟ و چگونه خواهد توانست دوستان را هدایت و دشمنان را نا امید گرداند؟ شعور حسینی به عنوان مدینه فاضله دینی و شیعی، عبارت است از مجموعه ای از افکار و اعتقادات و رفتارهای فردی و اجتماعی هماهنگ و برخاسته از منشأ «عصمت حسینی» که موجب بروز فرهنگ ناب محمدی و مهدوی و شیعی می شود. اگر شعور حسینی به معنای درک و فهم و الگوپذیری از زندگی فکری و رفتاری سیدالشهداء حسین بن علی علیهما السلام به عنوان موجودی زنده و پیش برنده به جامعه رخ بنماید، هر روز «عاشورا» و هر جا «کربلاست» و بهشت در دنیا تحقق خواهد یافت؛ چرا که کربلا پاره ای از بهشت است. چراغ و نور هدایت و کشتی نجات حسینی، عینیت نمی یابد مگر این که جامعه رنگ حسینی و الگوی

فکری و رفتاری امام حسین علیه السلام را به خود بگیرد. به نظر نگارنده نوع حرکت امام حسین علیه السلام و اهل بیت و اصحابش از مدینه تا کربلا به گونه‌ای توأم با اعلام و آشکار کردن بوده و سخنان آن فرزند رسول خدا و فاطمه زهرا علیهما السلام می‌خواسته الگویی راستین و حقیقی از معارف و اعمال صالح به جامعه ارائه دهد تا، از این رهگذر، مردم هدایت یابند و دین جدش که اسلام ناب محمدی است، دوباره زنده گردد. از همین رو، بزرگان فرموده‌اند: «انّ الاسلام محمدی الحدوث و حسینی البقاء»؛ اسلام از ناحیه پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم به وجود آمد و از ناحیه حسین علیه السلام بقا یافت. البته این سخن مشهور که از زبان بشر معمولی صادر شده برخاسته از سخن وحی نبوی یعنی «حسین منی و انا منه (من حسین)» [۲] می‌باشد. مفهوم فقره نخست روایت، آشکار است و قسمت دوم که می‌فرمایند: من از حسینم، چیزی نیست مگر به این معنا که دین من از ناحیه سالار شهیدان اباعبدالله الحسین علیه السلام آبیاری و زنده خواهد شد. آری، «شعور حسینی» رمز بقای اسلام حقیقی و ناب محمدی است. اعلام سال «عزت حسینی» از سوی رهبر عزیز و فرزانه، با این آرزو بود که جامعه به حقیقت رنگ و بوی رفتار حسینی بگیرد و دینداری واقعی و فرهنگ حسینی در دولت و ملت تقویت شود. حال به جلوه‌هایی از شعور فکری و سپس شعور رفتاری و اخلاقی امام حسین علیه السلام و یارانش می‌پردازیم تا الگویی صحیح و کامل فرا روی زندگی ما باشد.

توحید حسینی

سیمای معصومان در زیارت «جامعه کبیره» به عنوان نه توحید الهی بلکه ارکان توحید خداوند، نه مصداق معرفت الله بلکه پایگاه و آبشخور (سرچشمه) معرفت الله، درهای ایمان، ذوب شوندگان در محبت الهی، پاکان در توحید ربوبی و... معرفی شده‌اند. معصوم سوم، امام حسین علیه السلام مصداق بارز و کامل نفس مطمئنه الهی است. وجودش سرشار از ایمان و اعتقاد به خداست. در قلب نازنین او عشق خدا می‌جوشد. او از ایمان کامل به خدا و جلوه‌های خدا در گفتار و کردار بهره‌مند است. معصومان بزرگ‌ترین نشانه و آیت خدا در اتصال مردم به خدا، زمین به آسمان، سُفلی به عُلیا و مُلک به ملکوت می‌باشند. چرا که امیرالمؤمنان علی علیه السلام می‌فرماید: «اللّه آیه هی اکبر منی [۳]؛ خداوند نشانه‌ای بزرگتر از من ندارد.» و البته همه آن بزرگواران نور واحدند. حضور خداوند در زندگی امام حسین علیه السلام دائم و آشکار است. خداشناسی در «دعای عرفه» که امواج عرفان حسین علیه السلام است، به گونه‌ای عمیق و حیرت‌آور موج می‌زند. اوج آن در این فقره دعا نمایان‌تر است که می‌فرماید: معبود من! چون به آثار قدرتت توجه کنم، راه وصول تو بر من دور گردد. چگونه به اشیایی که در هستی خویش محتاج تو اند، بر وجود تو استدلال کنم؟ آیا موجودی غیر از تو ظهوری دارد که از آن تو نباشد، تا او سبب ظهور و پیدایش تو گردد؟ تو کی از نظر پنهان گشته‌ای که راهنمایی من را به سوی تو رهنمون گردد و چه زمان از من دور بوده‌ای تا آن که مخلوقات مرا به وصالت رسانند؟ کور باد چشمی که تو را نظاره گر خویش نبیند! کی رفته‌ای ز دیده که پیدا کنم تو را کی رفته‌ای ز دل که تمنا کنم تو را

اخلاص حسینی

حمد و سپاس او در حدّ اعلا- و به گونه‌ای اوج گرفته که با کوه ایمان پیامبران و ملائکه مقرب الهی برابری می‌کند: «الحمد لله حمداً یعادل حمد ملائکته المقربین و انبیاء المرسلین» تمام افکار، رفتار و وجود او در حوزه توحید الهی گام می‌نهد. جمله زیبا و پرمعنای «لا حول و لا قوه الا بالله» در مکان‌ها و موقعیت‌های سخت و دشوار و فدا شدن‌ها و فدا کردن‌ها، از کلامش به گوش می‌رسد. خود و دیگران را به خدا متصل کرده است؛ همه چیز و همه جا را از نیروی خدا می‌بیند. وقتی از حرّ می‌پرسد: به یاری ما آمده‌ای یا به جنگ ما؟ گفت: برای مقابله و جلوگیری شما آمده‌ایم. امام علیه السلام فرمودند: «لا حول و لا قوه الا بالله العلی العظیم» [۴] و نیز چندباری که به پشت خیمه‌ها آمد، این ذکر مقدّس را بر زبان داشت. اخلاص برخاسته از ایمان و یقین حضرت، در تمام

حرکات و سکناات او و اصحابش موج می‌زند و در این راه تنها رضایت خدا را می‌نگرد و می‌فرماید: به خدا سوگند! از راهی جز این نخواهم رفت تا مشیت الهی به وقوع پیوندد. [۵]. به فرمایش امام معصوم علیه‌السلام در وصیت خود به محمد بن حنفیه، تنها به هدف و قصد اصلاح و نه مال و قدرت و ظلم و ستم از مدینه خارج شده است. [۶] و همه چیز ممکن و در دسترس و تمام موجودی خود، اعم از جان، فرزندان و دوستان و اصحاب، همه و همه را در راه خداوند متعال فدا می‌کند تا جایی که مصداق خارجی و واقعی «ذبح عظیم الهی» می‌شود!

اخلاص یاران

تبلور اخلاص اصحاب در اعلام وفاداری و کشته شدن، نه یک بار بلکه ۷۰ بار در راه ولایت و امامت آشکار شد. با توجه به گوشه‌هایی از سخنان آنها همچون مسلم بن عوسجه و زهیر بن قین و بریر، فضایی از توحید ناب و اعتقاد قلبی به امامت و ولایت و معاد قابل مشاهده است؛ سخنان آنها تن هرشنونده‌ای را می‌لرزاند. گویی این اخلاص از سویی مرگ را در نظر اصحاب شیرین‌تر از عسل کرده بود و سختی‌ها و دشواری‌ها را برای آنان آسان کرده و از سوی دیگر مقام معنوی آنها را ارتقاء بخشیده و تا حد «عین الیقین»، پیش برده بود تا آنجا که در روز عاشورا شبه پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم، جناب علی اکبر علیه‌السلام پیامبر را مشاهده می‌کند و فریاد بر می‌آورد: «یا أَبَتَا عَلَیْكَ مِنِّي السَّلَامُ هَذَا جَدِّي رَسُولُ اللَّهِ قَدْ سَكَانِي بِقَاسِهِ الْأَوْفَى» [۷]. یعنی او از دست انسان کامل و اشرف مخلوقات، در همین دنیا و روز روشن شربت ملکوتی و بهشتی را نوشید. اخلاص، شربت بهشتی به ارمغان می‌آورد و دنیا را به آخرت گره می‌زند و می‌توان کمی از آن شربت ناب بهشتی را در همین دنیا نوشید. و چنین است که اخلاص سیدالشهدا در گودال قتلگاه در سیمای مبارکش آشکارتر می‌شود. در سال «عزت حسینی» مزین کردن خود به اخلاص و کار برای خدا، همچون حسین علیه‌السلام و اصحاب او، بسیار ضروری است. این همه بده بستون‌ها «کاسه به جایی رود که قدح باز آید» یک روز به درد ما می‌خورد، وجود روابط به جای ضوابط، تبار گرایی‌ها، قوم و خویش محوری، حزب گرایی و حزب بازی‌ها (هوا و هوس‌های گروهی) همه و همه برخلاف شعور و اندیشه حسینی است.

پاسداری از ولایت الهی

یکی دیگر از جلوه‌های فکری و اعتقادی اصحاب امام حسین علیه‌السلام در قالب سلامتی در دین و برحق بودن آنها و حمایت بی‌دریغ از مقام ولایت معصوم، آشکار است. حماسه و اشعار یاران امام، نشان از سلامت دین و حمایت از ولایت و امامت دارد؛ اشعار قمرینی‌هاشم علیه‌السلام گویای این واقعیت است. در واقع «شور» در خدمت «شعور و اعتقاد» در آمده است، نه این که شور، حماسه، شعر و ادب خود بذاته هدف اصلی باشد. جامعه امروز ما در سایه «شعور حسینی» می‌بایست نگران نبودن و ضعف و آسیب پذیری دین و ایمان خود باشد و حمایت از «ولایت فقه»، امروز چتر حمایتی و پاسداری از دین و جامعه است. و به تعبیر معصوم علیه‌السلام: «ولایت، کلید دیگر واجبات است.» سیاستگذاری دینی و اسلامی و ایمانی، تنها در قلمرو حکومت ولی فقیه جامع الشرایط فراهم می‌آید و رهبری، موجب تقویت ایمان افراد و فضا سازی ایمانی و اسلامی در سطح جامعه می‌شود.

پاورقی

[۱] مدینه المعاجز، ص ۲۵۹.

[۲] طبقات ابن سعد، بخش امام حسین، ص ۲۷.

[۳] اصول کافی، ج ۱، ص ۲۰۷.

[۴] مقتل الحسين، خوارزمی، ج ۱، ص ۲۳۰.

[۵] اشاره به آیه «و فدیناه بذبح عظیم» (صافات / ۱۰۷).

[۶] بحار الانوار، ج ۴۴، ص ۳۲۹.

[۷] اعیان الشیعه، ج ۱، ص ۶۰۷؛ مقتل الحسين، مقّم، ص ۳۱۲.

۰